

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ**

ΣΕ ΜΕΙΖΟΝΑ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε δημόσια, στις 6 Απριλίου 2022, με την εξής σύνθεση: Σωτηρία Ντούνη, Προεδρεύουσα Αντιπρόεδρος, Μαρία Βλαχάκη, Άννα Λιγωμένου, Γεωργία Μαραγκού, Αγγελική Μαυρουδή, Κωνσταντίνος Κωστόπουλος, Ασημίνα Σαντοριναίου και Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδροι, Δημήτριος Πέππας, Δέσποινα Καββαδία-Κωνσταντάρα, Αγγελική Μυλωνά, Θεολογία Γναρδέλλη, Κωνσταντίνος Εφεντάκης, Βασιλική Σοφιανού, Αγγελική Πανουτσακοπούλου, Δημήτριος Τσακανίκας, Κωνσταντίνος Παραθύρας, Κωνσταντίνος Κρέπης, Νεκταρία Δουλιανάκη, Βασιλική Πέππα, Γρηγόριος Βαλληνδράς και Χριστίνα Κούνα, Σύμβουλοι. Γραμματέας η Ελένη Αυγουστόγλου.

Γενικός Επίτροπος Επικρατείας: Σταμάτιος Πουλής.

Για να αποφανθεί, κατ' εφαρμογή του άρθρου 162 παρ. 1 του ν. 4700/2020, επί των ακόλουθων δύο προδικαστικών ερωτημάτων που παρέπεμψε το πρώην II Τμήμα, με τη ... απόφασή του:

(1^{ον}) Αν η κατ' εξαίρεση θεσπισθείσα με τη διάταξη της παραγράφου 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 ετήσια προθεσμία προσβολής της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης ενστάσεων, που κατά τον χρόνο δημοσίευσης του νόμου αυτού (29.4.2013) εκκρεμούσαν για εκδίκαση ενώπιον της καταργούμενης Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, καταλαμβάνει τις σιωπηρές απορρίψεις ενστάσεων που συντελέστηκαν - μετά πάροδο τριμήνου από την υποβολή τους - από 10.4.2012 και μετά, οπότε και ίσχυε η συντομότερη προθεσμία των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4002/2011. Και

(2^{ον}) Αν πραγματικά περιστατικά, όπως της κρινόμενης υπόθεσης, δικαιολογούν, κατ' εφαρμογή των αρχών της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου και της αναλογικότητας, την κάμψη του πάγιου κανόνα της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007), σύμφωνα με τον οποίο η συντάξιμη υπηρεσία του τακτικού υπαλλήλου υπολογίζεται από την ανάληψη της υπηρεσίας, εφόσον αυτή έλαβε χώρα μετά πάροδο τριάντα ημερών από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, προκειμένου αυτή να υπολογιστεί από την ως άνω δημοσίευση, τούτου δε συνεκτιμώντας, υπό το φως των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της

προβλεψιμότητας, τη μη εναρμόνιση των διατάξεων του Υπαλληλικού και του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (βλ. ανωτέρω σκέψεις 13 και 14), ως προς τις, κατά τον χρόνο κατάρτισης της δημοσίου δικαίου υπαλληλικής σχέσης, μισθολογικές και συνταξιοδοτικές συνέπειες αυτής.

Τα ως άνω ερωτήματα ανέκυψαν κατά την εκδίκαση της από ... (Α.Β.Δ. ...), έφεσης του ... (Τ.Κ. ...), με Α.Φ.Μ. ... ο οποίος παραστάθηκε δια δηλώσεως του άρθρου 231 παρ. 1 ν. 4700/2020 της πληρεξούσιας δικηγόρου του Μαρίας Φλώρου (βλ. το από ... έγγραφο – δήλωση).

κατά του Ελληνικού Δημοσίου, νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε δια του Νομικού Συμβούλου του κράτους Νικόλαου Καραγιώργη και

κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης από την Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους της ... ένστασής του κατά της ... πράξης της 42ης Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-ΕΦΚΑ), που εδρεύει στην Αθήνα (οδός Αγίου Κωνσταντίνου 8) και εκπροσωπείται νόμιμα από τον Διοικητή του, παραστάθηκε ομοίως διά του Νομικού Συμβούλου του κράτους Νικόλαου Καραγιώργη.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Την πληρεξούσια δικηγόρο του εκκαλούντος, η οποία ζήτησε την παραδοχή της έφεσης.

Τον εκπρόσωπο του Ελληνικού Δημοσίου και του νπδδ με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (e-ΕΦΚΑ)», ο οποίος ζήτησε την απόρριψη της έφεσης.

Τον Επίτροπο της Επικρατείας του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο οποίος πρότεινε την απόρριψη του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος ως απαράδεκτου και ότι ως εκ τούτου παρέλκει ως αλυσιτελής η διατύπωση γνώμης επί του δεύτερου ερωτήματος. Υπό την επιφύλαξη ότι η επίδικη έφεση δεν θα κριθεί ως απαράδεκτη πρότεινε την απόρριψη του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση το Δικαστήριο συνήλθε στις 25 Ιανουαρίου 2023 σε τηλεδιάσκεψη με τη χρήση της επίσημης κρατικής πλατφόρμας e:Presence.gov.gr, σύμφωνα με το άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, με παρόντες τους δικαστές που έλαβαν μέρος στη συζήτηση της υπόθεσης, εκτός από την Αντιπρόεδρο Άννα Λιγωμένου και τον Σύμβουλο Κωνσταντίνο Παραθύρα, που είχαν κώλυμα, καθώς και τη Σύμβουλο Χριστίνα Κούνα, που αποχώρησε από τη διάσκεψη (άρθρα 293 παρ. 3 του ν. 4700/2020 και 18 παρ. 5 του ν. 4820/2021).

Άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Αγγελικής Μυλωνά και

Αφού σκέφθηκε κατά τον νόμο

Αποφάσισε τα εξής:

1. Με τη με αριθμό βιβλίου δικογράφου ... έφεσή του ενώπιον του πρώην Π Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ο εκκαλών, πολιτικός συνταξιούχος, ζήτησε την ακύρωση της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης από την Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (εφεξής Ε.Ε.Π.Κ.Σ.) της ... ένστασής του κατά της ... πράξης του Διευθυντή της 42ης Διεύθυνσης του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους (εφεξής Γ.Λ.Κ.)

2. Στην ως άνω υπόθεση, το Τμήμα διαπίστωσε ότι από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: Στον εκκαλούντα, γεννηθέντα το έτος ..., πρώην υπάλληλο στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, κανονίστηκε με την ... πράξη του Διευθυντή της 42ης Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. σύνταξη πληρωτέα από το Δημόσιο από 1.1.2011, με βάση τη συνολική συντάξιμη υπηρεσία του από έτη 34.11.18, εκ των οποίων βασική υπηρεσία ως τακτικού υπαλλήλου στο ως άνω Υπουργείο από έτη 27.7.8 και συγκεκριμένα, από 23.5.1983 (ημερομηνία ανάληψης υπηρεσίας) έως 31.12.2010, οπότε και εξήλθε της υπηρεσίας, συνεπεία παραίτησης. Την παραίτηση αυτή είχε υποβάλει εκτιμώντας ότι είχε συμπληρώσει υπερτριακονταπενταετή υπηρεσία. Ειδικότερα, στην εν λόγω συνταξιοδοτική πράξη λήφθηκε υπόψη ως χρόνος έναρξης της συντάξιμης υπηρεσίας του ως τακτικού υπαλλήλου η 23^η.5.1983, καθόσον η ανάληψη υπηρεσίας πραγματοποιήθηκε μετά την παρέλευση ενός (1) και πλέον μηνός από τη δημοσίευση στο ΦΕΚ (...) της πράξης διορισμού του, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 1 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α' 210), ορίστηκε δε ότι η σύνταξή του θα καταβάλλεται μειωμένη κατά 49/267 μέχρι τις 15.2.2015, οπότε θα συμπλήρωνε την ηλικία συνταξιοδότησής του, η οποία κατά τα ισχύοντα κατά τον κρίσιμο χρόνο αποχώρησής του από την υπηρεσία ήταν το 64^ο έτος της ηλικίας του. Στις 2.4.2012, χρόνο κατά τον οποίο ίσχυε η ετήσια προθεσμία για την άσκηση έφεσης κατά της ανωτέρω πράξης, ο εκκαλών άσκησε ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. την ... ένσταση αιτούμενος τη μεταρρύθμιση της πράξης συνταξιοδότησής του ως προς τον χρόνο έναρξης της συντάξιμης υπηρεσίας του, από τον χρόνο δημοσίευσης της οικείας απόφασης διορισμού του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Ειδικότερα, προέβαλε ότι καθ' όλη τη διάρκεια της ενεργού υπηρεσίας του τα κοινοποιούμενα σε αυτόν έγγραφα ως προς το συνολικό χρόνο υπηρεσίας του είχαν ως αφετηρία την ημερομηνία δημοσίευσης του διορισμού του στο ΦΕΚ, και όχι τον χρόνο πραγματικής ανάληψης υπηρεσίας, με βάση τον οποίο κανονίστηκε τελικά σε αυτόν σύνταξη μειωμένη λόγω ελλείμματος 12 ημερών για τη συμπλήρωση τριακονταπενταετίας, η ίδια δε ως άνω ημερομηνία αναγραφόταν και στις οικείες πράξεις της συνταξιοδοτικής διοίκησης περί αναγνώρισης ως συντάξιμου του χρόνου της προϋπηρεσίας του στον ιδιωτικό τομέα καθώς και του χρόνου που υπηρέτησε ως κληρωτός έφεδρος. Η ένστασή του απορρίφθηκε σιωπηρώς λόγω άπρακτης παρέλευσης τριμήνου στις 2.7.2012, ήτοι σε χρόνο κατά τον οποίο ίσχυε ήδη το άρθρο 6 του ν. 4002/2011 (Α' 180) με το οποίο η ετήσια προθεσμία για την άσκηση έφεσης συντμήθηκε σε εξάμηνης διάρκειας. Μετά τη

δημοσίευση του ν. 4151/2013 (Α' 103/29.4.2013) και την κατάργηση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ., αντίγραφο της ανωτέρω ένστασης επιστράφηκε στον εκκαλούντα, με το ... έγγραφο της Διευθύντριας της Διεύθυνσης Συνταξιοδοτικής Νομοπαρασκευαστικής Εργασίας και Διεθνών Σχέσεων του Γ.Λ.Κ., στο οποίο αναφερόταν ότι η εν λόγω ένσταση, η οποία δεν είχε εκδικαστεί έως 29-4-2013, «λογίζεται ως σιωπηρώς απορριφθείσα, κατά δε της σιωπηρής αυτής απόρριψης μπορείτε να ασκήσετε το ένδικο μέσο της έφεσης ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου εντός ενός (1) έτους από την ημερομηνία που φέρει το παρόν έγγραφο». Ακολούθως, στις 31.7.2013 ο εκκαλών άσκησε την ήδη εκκρεμή ενώπιον του Τμήματος έφεση κατά της συντελεσθείσας στις 2.7.2012 τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της ... ένστασής του με την οποία προβάλλει ότι αυτή έχει ασκηθεί εμπροθέσμως, εντός του έτους από την ημερομηνία σχετικής ειδοποίησης από την αρμόδια υπηρεσία και μόλις τρεις μήνες από την ψήφιση του ν. 4151/2013, ζητεί δε την κατ' ουσίαν παραδοχή της, κατ' επίκληση αφενός της αρχής της νομιμότητας των διοικητικών πράξεων αφετέρου της «κατάφωρης» παραβίασης των αρχών της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της χρηστής διοίκησης και της επιείκειας.

3. Με τη ... απόφασή του το πρώην II Τμήμα του Δικαστηρίου, δικάζον την ως άνω έφεση, παρέπεμψε στην Ολομέλεια δύο προδικαστικά ερωτήματα, των οποίων η απάντηση, κατά την κρίση του, είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς που ήχθη ενώπιόν του.

4. Τα προδικαστικά ερωτήματα που παραπέμφθηκαν από το Τμήμα στην Ολομέλεια είναι τα ακόλουθα: (1^{ον}) Αν η κατ' εξαίρεση θεσπισθείσα με τη διάταξη της παραγράφου 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 ετήσια προθεσμία προσβολής της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης ενστάσεων, που κατά τον χρόνο δημοσίευσης του νόμου αυτού (29.4.2013) εκκρεμούσαν για εκδίκαση ενώπιον της καταργούμενης Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, καταλαμβάνει τις σιωπηρές απορρίψεις ενστάσεων που συντελέστηκαν - μετά πάροδο τριμήνου από την υποβολή τους - από 10.4.2012 και μετά, οπότε και ίσχυε η συντομότερη προθεσμία των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4002/2011. (2^{ον}) Αν πραγματικά περιστατικά, όπως της κρινόμενης υπόθεσης, δικαιολογούν, κατ' εφαρμογή των αρχών της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου και της αναλογικότητας, την κάμψη του πάγιου κανόνα της παραγράφου 1 του άρθρου 14 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (π.δ. 169/2007), σύμφωνα με τον οποίο η συντάξιμη υπηρεσία του τακτικού υπαλλήλου υπολογίζεται από την ανάληψη της υπηρεσίας, εφόσον αυτή έλαβε χώρα μετά πάροδο τριάντα ημερών από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, προκειμένου αυτή να υπολογιστεί από την ως άνω δημοσίευση, τούτου δε συνεκτιμώντας, υπό το φως των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της προβλεψιμότητας, τη μη εναρμόνιση των διατάξεων του Υπαλληλικού και του

Συνταξιοδοτικού Κώδικα, ως προς τις, κατά τον χρόνο κατάρτισης της δημοσίου δικαίου υπαλληλικής σχέσης, μισθολογικές και συνταξιοδοτικές συνέπειες αυτής.

5. Νομίμως το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-ΕΦΚΑ) κλητεύθηκε υπό την ιδιότητά του ως φορέα που από 1.1.2017 είναι υπόχρεος για την πληρωμή των συντάξεων του Δημοσίου και από 1.5.2018 έχει την αρμοδιότητα κανονισμού σύνταξης των συνταξιούχων του Δημοσίου, βάσει του άρθρου 100 του ν. 4387/2016 (Α' 85) και των κ.υ.α. 124456/0092/13.12.2016 (Β' 4074) και 2915/783/17.1.2018 (Β' 55) και παρέστη κατά τη συζήτηση των παρόντων.

6. Το άρθρο 66 του Κώδικα Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007, Α' 210, στο εξής: Συνταξιοδοτικός Κώδικας), όπως ίσχυε πριν την τροποποίηση της παρ. 6 με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 (Α' 180/22.8.2011) και πριν από τη θέση σε ισχύ του ν. 4151/2013 (Α' 103) όριζε: «1. (...) Η πράξη κανονισμού σύνταξης είναι υποχρεωτική για το Δημόσιο και τον ενδιαφερόμενο και υπόκειται μόνο στα ένδικα μέσα που προβλέπονται από αυτό το άρθρο. Η πράξη κανονισμού σύνταξης υπόκειται σε ένσταση που ασκείται για οποιονδήποτε λόγο στην Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (...) 5. Απαγορεύεται η εξέταση της νομιμότητας των παραπάνω πράξεων ή αποφάσεων με άλλη διαδικασία εκτός από αυτή που αναγράφεται στο άρθρο αυτό. (...) 6. Η πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων υπόκεινται σε έφεση στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται (...) από εκείνον που έχει έννομο συμφέρον εντός έτους από την κοινοποίησή της. (...) 8. Υποθέσεις για συντάξεις που κρίθηκαν οριστικά και τελεσίδικα με τη διαδικασία των παραγράφων 1 έως 7 αυτού του άρθρου, μπορούν να επαναφερθούν για εξέταση σε πρώτο βαθμό με αίτηση των ενδιαφερομένων ή του Διευθυντή της αρμόδιας Διεύθυνσης Ελέγχου και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων εφόσον αυτοί επικαλούνται αντίθετη αμετάκλητη απόφαση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που εκδόθηκε μετά τη χρονολογία έκδοσης της οριστικής πράξης ή απόφασης, η οποία προσβάλλεται».

7. Ακολούθως, με την παρ. 1α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 «Ρυθμίσεις για την τροποποίηση και τη βελτίωση συνταξιοδοτικών, δημοσιονομικών, διοικητικών και λοιπών διατάξεων του Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 103/29.4.2013) καταργήθηκε από την επόμενη της έναρξης ισχύος του (30.4.2013) η Επιτροπή Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων (Ε.Ε.Π.Κ.Σ.) της παρ. 1 του άρθρου 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα και με την παρ. 2α αυτού ορίστηκε ότι η πράξη κανονισμού σύνταξης υπόκειται σε έφεση από όποιον έχει έννομο συμφέρον ενώπιον του αρμοδίου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου εντός προθεσμίας εξήντα ημερών από την κοινοποίησή της. Περαιτέρω στην παρ. 5α του άρθρου 2 του ίδιου νόμου ορίστηκε: «Ενστάσεις που κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου αυτού εκκρεμούν για εκδίκαση ενώπιον της καταργούμενης με τις διατάξεις της παρ. 1 Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων, λογίζονται ως

σιωπηρώς απορριφθείσες, τα σχετικά δε παράβολα επιστρέφονται στους δικαιούχους μετά από αίτησή τους. Κατά της σιωπηρής αυτής απόρριψης μπορεί να ασκηθεί από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον το ένδικο μέσο της έφεσης ενώπιον του αρμόδιου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, κατ' εξαίρεση εντός προθεσμίας ενός (1) έτους από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο της Υπηρεσίας Συντάξεων του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, με το οποίο η εν λόγω Υπηρεσία οφείλει να ενημερώνει σχετικά τον ενδιαφερόμενο».

8. Συναφώς, στο άρθρο 63 του κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ν. 2717/1999 (Α' 97 Α) Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ο οποίος σύμφωνα με το άρθρο 123 του π.δ/τος 1225/1981, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 12 του ν. 3472/2006 (Α' 135), εφαρμόζεται αναλόγως από 4.7.2006 και στις δίκες ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ορίζεται: «(...) 2. Παράλειψη υπάρχει όταν η διοικητική αρχή, αν και υποχρεούται κατά νόμο, δεν εκδίδει εκτελεστή ατομική διοικητική πράξη για να ρυθμίσει ορισμένη έννομη σχέση. Η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτης της προθεσμίας που τυχόν τάσσει ο νόμος για την έκδοση, είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου, της πράξης αυτής. Στην τελευταία αυτήν περίπτωση (σιωπηρή άρνηση), αν από το νόμο δεν τάσσεται τέτοια προθεσμία, η παράλειψη συντελείται με την πάροδο άπρακτου τριμήνου από την υποβολή της σχετικής αίτησης στη Διοίκηση. (...) 5. Η προσφυγή ασκείται παραδεκτώς και πριν από τη συντέλεση της παράλειψης (...), εφόσον όμως η συντέλεση αυτή έχει επέλθει κατά την πρώτη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος της προσφυγής. 6. Ρητή πράξη η οποία εκδόθηκε μετά τη συντέλεση της παράλειψης (...), και ως την πρώτη συζήτηση του ένδικου βοηθήματος της προσφυγής, λογίζεται ως συμπροσβαλλόμενη. Μπορεί όμως και να προσβληθεί αυτοτελώς. (...) 8. Η διοικητική αρχή οφείλει, σε κάθε περίπτωση, να χορηγεί ατελώς στον ενδιαφερόμενο βεβαίωση για την ημερομηνία υποβολής της κατά την παρ. 2 αίτησης ή για την ημερομηνία άσκησης της κατά την παρ. 4 ενδικοφανούς προσφυγής».

9. Η Ολομέλεια υπενθυμίζει ότι με την 2018/2020 απόφασή της ερμήνευσε τις ανωτέρω διατάξεις ως ίσχυαν κατά τον κρίσιμο χρόνο της εκδικαζόμενης ενώπιόν της διαφοράς. Με την εν λόγω απόφαση, η οποία εκδόθηκε ύστερα από αίτηση αναίρεσης πολιτικού συνταξιούχου κατά απόφασης του πρώην II Τμήματος με την οποία απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη η υποκείμενη σε ετήσια προθεσμία, έφεσή του κατά της σιωπηρής απόρριψης από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ. της από 23.11.2010 ένστασής του, έγιναν δεκτά, ομόφωνα, τα εξής: α) Δεν είναι επιτρεπτή η επανεξέταση συνταξιοδοτικών υποθέσεων που έχουν καταστεί οριστικές είτε λόγω παρόδου της προθεσμίας άσκησης κατ' αυτών έφεσης είτε λόγω απόρριψης αυτής, με εξαίρεση την επίκληση από τον ενδιαφερόμενο είτε της επιγενόμενης μεταβολής του εφαρμοστέου νομικού καθεστώτος είτε της μεταγενέστερης αντίθετης ερμηνείας των αυτών διατάξεων από το Ελεγκτικό Συνέδριο είτε, τέλος, νέων κρίσιμων εγγράφων. β) Περαιτέρω, εάν πράξη κανονισμού συντάξεως

προσβλήθηκε με ένσταση ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. η ένσταση τεκμαίρεται ότι απορρίφθηκε σιωπηρά μετά την άπρακτη πάροδο τριμήνου από την υποβολή της. Από τη συντέλεση της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης αρχίζει η προθεσμία προσβολής της σιωπηρής απόρριψης με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μετά την άπρακτη πάροδο της οποίας τα συνταξιοδοτικά δεδομένα του ενδιαφερομένου καθίστανται οριστικά. γ) Στην περίπτωση κατά την οποία, τα συνταξιοδοτικά δεδομένα καταστούν οριστικά πριν από τη δημοσίευση (29.4.2013) του ν. 4151/2013, λόγω παρόδου άπρακτης της, κατά τον κρίσιμο χρόνο, ισχύουσας ετήσιας προθεσμίας άσκησης έφεσης κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της ένστασης από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ., τότε δεν τυγχάνει εφαρμογής η διάταξη της παραγράφου 5α του άρθρου 2 του ανωτέρω νόμου και τούτο διότι η διάταξη αυτή καταλαμβάνει μόνον τις «εκκρεμείς» υποθέσεις, δηλαδή αυτές, των οποίων τα συνταξιοδοτικά δεδομένα δεν έχουν οριστικοποιηθεί και είναι δυνατή η επανεξέτασή τους από το Ελεγκτικό Συνέδριο μετά την άσκηση του ενδίκου βοηθήματος της έφεσης. δ) Η αποστολή του ενημερωτικού εγγράφου που προβλέπεται στις διατάξεις αυτές για τις θεωρούμενες ως σιωπηρώς απορριφθείσες «εκκρεμείς» ενώπιον της καταργηθείσας Ε.Ε.Π.Κ.Σ. ενστάσεις, δεν μπορεί να αναβιώσει την προθεσμία άσκησης έφεσης. Το έγγραφο αυτό, το οποίο έχει πληροφοριακό χαρακτήρα, δεν συνιστά διοικητική πράξη μεταβάλλουσα την έννομη κατάσταση του αναιρεσείοντος, καθόσον εκδόθηκε μετά την εκπνοή της προθεσμίας άσκησης της έφεσής του, τη λήξη της οποίας ο ίδιος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει. ε) Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή (i) θα οδηγούσε σε ανεπίτρεπτη, καθόσον τούτο δεν θεσπίζεται ρητώς, με ειδική διάταξη του ν. 4151/2013, επανάκριση οριστικά περαιωθείσας συνταξιοδοτικής υπόθεσης και (ii) θα συνιστούσε άνιση μεταχείριση, χωρίς να συντρέχει αποχρών λόγος που να δικαιολογεί τη διάκριση ή άλλος λόγος δημοσίου συμφέροντος, έναντι όσων άσκησαν έφεση μετά την παρέλευση έτους από τη συντέλεση της παράλειψης της διοίκησης (ήτοι μετά την πάροδο 1 έτους και τριών μηνών) και αυτή απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη πριν από τη θέση σε ισχύ του ν. 4151/2013, καθόσον και στις δύο περιπτώσεις τα συνταξιοδοτικά δεδομένα έχουν οριστικοποιηθεί.

10. Στην παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 (Α' 180/22.8.2011) ορίζεται: «(...) 5. Οι διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 66 του π.δ. 169/2007 αντικαθίστανται ως εξής: «Η πράξη κανονισμού σύνταξης και η απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου Πράξεων Κανονισμού Συντάξεων υπόκεινται σε έφεση στο αρμόδιο Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, που ασκείται από τον Υπουργό Οικονομικών εντός έξι μηνών από την έκδοσή τους καθώς και από εκείνον που έχει έννομο συμφέρον εντός έξι μηνών από την κοινοποίησή τους». Περαιτέρω, στην παρ.16^α του ιδίου ως άνω άρθρου 6 ορίστηκε: «(...) 16.α. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών καθορίζονται ο χρόνος έναρξης ισχύος των διατάξεων του προηγούμενου άρθρου και αυτού, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια εφαρμογής των διατάξεων αυτών (...)». Σε συνέχεια της κατά τα

ανωτέρω νομοθετικής εξουσιοδότησης εξεδόθη η ΥΑ 38101/0092/22.3.2012 (Β' 1106/10.4.2012) σύμφωνα με την οποία: «1. Η ισχύς των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 κατά το μέρος που αφορούν τις προθεσμίες άσκησης των αναφερομένων σε αυτές ενδίκων μέσων αρχίζει από την ημερομηνία δημοσίευσης της απόφασης αυτής στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως».

11. Στο πλαίσιο του αυτεπάγγελτου ελέγχου των προϋποθέσεων παραδεκτού της έφεσης το Τμήμα διαπίστωσε ότι, με βάση όσα έγιναν δεκτά με την 2018/2020 απόφαση της Ολομέλειας, ανακύπτει, καταρχήν, λόγος απόρριψης του ενδίκου βοηθήματος ως εκπρόθεσμου. Και τούτο, διότι στις 2.7.2012, χρόνο συντέλεσης της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της 49352/2.4.2012 ένστασης του εκκαλούντος, μετά την άπρακτη πάροδο τριμήνου από την υποβολή της ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ., ίσχυε ήδη η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 η οποία διακόπηκε λόγω των δικαστικών διακοπών με συνέπεια αυτή να εκκινήσει στις 16.9.2012 και να συμπληρωθεί στις 16.3.2013, σε χρονικό δηλαδή σημείο προγενέστερο της δημοσίευσης του ν. 4151/2013 (29.4.2013) με αποτέλεσμα η επίδικη έφεση να μην καταλαμβάνεται από τη μεταβατική διάταξη της παρ. 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013.

12. Πλην όμως το Τμήμα, ερμηνεύοντας συνδυαστικά τις διατάξεις που προπαρατέθηκαν στις σκέψεις 6, 7, 8 και 10, παρέπεμψε το πρώτο προδικαστικό ερώτημα κρίνοντας ότι, στην προκειμένη περίπτωση, συντρέχουν αποχρώντες λόγοι ώστε η 2018/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου τούτου να μην καταλαμβάνει περιπτώσεις, όπως η επίδικη, άσκησης ενδίκων βοηθημάτων υπό την ισχύ των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, όπου η προθεσμία της άσκησης του ενδίκου βοηθήματος της έφεσης ήταν έξι μηνών από τη συντέλεση της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της ένστασης από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ., οι λόγοι δε αυτοί έχουν ως εξής: α) Το Δικαστήριο οφείλει να προβαίνει σε ερμηνεία των ουσιαστικών διατάξεων που διέπουν τις προϋποθέσεις παραδεκτού του ασκηθέντος ενώπιον του ενδίκου βοηθήματος κατά τρόπο ώστε να μη διαταράσσεται η δίκαιη ισορροπία μεταξύ αφενός του θεμιτού σκοπού της διασφάλισης της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και του σεβασμού της αρχής της ασφάλειας δικαίου μέσω της τήρησης των δικονομικών απαιτήσεων που τίθενται για την άσκηση του, αφετέρου της προστασίας των δικαιωμάτων του προσφεύγοντος και δη του δικαιώματος δικαστικής προστασίας όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και στο άρθρο 6 της Ε.Σ.Δ.Α.. β) Κατά τον χρόνο που ο εκκαλών άσκησε ένσταση ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. ίσχυε ακόμη η ετήσια προθεσμία έφεσης, πλην όμως, κατά τον χρόνο που αυτή απορρίφθηκε σιωπηρώς, με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, η μέχρι τότε διαχρονικά ισχύουσα ετήσια προθεσμία προσβολής των πράξεων ή αποφάσεων των οργάνων του Γ.Λ.Κ. συντμήθηκε δραστικά κατά το ήμισυ. γ) Η νομολογιακή κατασκευή της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης αίτησης ή ένστασης έγινε προς όφελος των διοικουμένων και δεν μπορεί στην περίπτωση της

αιφνίδιας κατάργησης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. με τον ν. 4151/2013 να λειτουργεί σε βάρος τους. δ) Όπως συνάγεται από την ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων του ν. 4151/2013, η βούληση του νομοθέτη ήταν να δοθεί η δυνατότητα στους διοικουμένους, μετά την κατάργηση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. σε συνδυασμό και με το εύλογο ενδιαφέρον τους, να προσφύγουν στη δικαιοσύνη. Στην προκείμενη, μάλιστα, περίπτωση, το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους με το ... έγγραφό του, επέστρεψε την ασκηθείσα ένσταση στον εκκαλούντα, ενημερώνοντάς τον ότι, μετά την κατάργηση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ., δικαιούται να προσφύγει ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εντός ενός έτους από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης. ε) Το εμπρόθεσμο ή μη της ασκηθείσας κατά της απόφασης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. έφεσης συναρτάται με το τυχαίο γεγονός - το οποίο βρίσκεται έξω από τη σφαίρα επιρροής του διοικουμένου - εάν η ως άνω Επιτροπή εξέδωσε ρητή απόφαση, έστω και μετά πάροδο μακρού χρόνου από την υποβολή της ένστασης, στ) Το διακύβευμα της κρινόμενης υπόθεσης που αφορά στον κανονισμό της σύνταξης του εκκαλούντος σε κατάλληλο ύψος, είναι σημαντικό, λαμβανομένης υπόψη της βαρύτητας της «κύρωσης» (μη εξέταση της υπόθεσης στην ουσία) καθώς και της ιδιαιτερότητας της διαδικασίας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ένας βαθμός ουσιαστικής κρίσης με δυνατότητα άσκησης μόνο του ενδίκου μέσου της αναίρεσης).

13. Με το νομίμως κατατεθέν μετά τη συζήτηση της υπόθεσης από ... υπόμνημά του ο εκκαλών προέβαλε, μεταξύ άλλων, προς υποστήριξη του εμπροθέσμου της έφεσής του τους ίδιους λόγους οι οποίοι αποτέλεσαν τη νομική βάση του παραπεμφθέντος από το Τμήμα πρώτου προδικαστικού ερωτήματος (βλ. προηγούμενη σκέψη).

14. Στο άρθρο 162 του ν.4700/2020 (Α' 127) ορίζεται: «1. Τμήμα του Δικαστηρίου, όταν επιλαμβάνεται υπόθεσης στην οποία ανακύπτει ζήτημα γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων ή κρίνει ότι διάταξη τυπικού νόμου αντίκειται σε διάταξη υπέρτερης τυπικής ισχύος, χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί με προηγούμενη απόφαση της Ολομέλειας, μπορεί, με απόφασή του που δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα, να υποβάλει σχετικό προδικαστικό ερώτημα στην Ολομέλεια. (...)».

15. Με τη διάταξη αυτή (βλ. και άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος) προβλέπεται η δυνατότητα υποβολής προδικαστικού ερωτήματος στην Ολομέλεια του Ελεγκτικού Συνεδρίου όταν στις δίκες ενώπιόν του ανακύπτει ζήτημα που έχει γενικότερο ενδιαφέρον χωρίς το ζήτημα αυτό να έχει κριθεί προηγουμένως από αυτήν. Τούτο δε ώστε αποφαινόμενη επί του ζητήματος να προβαίνει σε επίκαιρη επίλυσή του, συμβάλλοντας στην ενότητα της νομολογίας και στην ασφάλεια του δικαίου (βλ. ΕλΣυν Ολ. 2020/2020 σκ. 4). Εξ ων παρέπεται ότι στερείται ωφέλιμου αποτελέσματος η παραπομπή προδικαστικού ερωτήματος που αφορά σε νομικό ζήτημα το οποίο έχει ήδη κριθεί. Ειδικότερα, η Ολομέλεια δύναται να απόσχει της επιλύσεως του παραπεμφθέντος ζητήματος σε περίπτωση αλυσιτέλειας του

υποβληθέντος ερωτήματος, είναι δε τέτοια περίπτωση και αυτή που αναφέρεται σε νομικό ζήτημα που ανάγεται σε παρόμοια ιστορική και ίδια νομική βάση σε σχέση με υπόθεση επί της οποίας εξηνέχθη ήδη κρίση από τον οικείο σχηματισμό της Ολομέλειας του Ελεγκτικού Συνεδρίου (πρβ. ΕλΣυν Ολ. 1975/2021 σκ. 48).

16. Η Ολομέλεια διαπιστώνει ότι το νομικό ζήτημα που τίθεται με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα διαφοροποιείται επαρκώς ως προς την ιστορική και νομική του βάση σε σχέση με τα κριθέντα με την 2018/2020 απόφασή της, η οποία ερμήνευσε τη διάταξη της παρ. 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 υπό το καθεστώς ισχύος της ετησίας προθεσμίας της έφεσης και όχι υπό το καθεστώς ισχύος της εξάμηνης προθεσμίας της παρ. 5 του άρθρου 6 του ν. 4002/2011. Με τα δεδομένα αυτά παρίσταται λυσιτελής η επίλυσή του ενόψει και του γεγονότος ότι πρόκειται περί ζητήματος γενικότερου ενδιαφέροντος που έχει συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων.

17. Μειοψήφησαν οι Αντιπρόεδροι Μαρία Βλαχάκη και Βασιλική Ανδρεοπούλου και οι Σύμβουλοι Δημήτριος Τσακανίκας και Νεκταρία Δουλιανάκη, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη: Η Ολομέλεια με την 2018/2020 απόφασή της, ερμηνεύοντας τις διατάξεις των παρ. 1α και 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013, έχει ήδη αποφανθεί ότι η διάταξη της παρ. 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 δεν εφαρμόζεται όταν η προθεσμία άσκησης της έφεσης κατά της σιωπηρής απόρριψης ένστασης συμπληρώθηκε, ως εν προκειμένω, πριν από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στις 29.4.2013, καθώς εκ της απράκτου παρόδου αυτής τα συνταξιοδοτικά δεδομένα του προσφεύγοντος συνταξιούχου έχουν ήδη οριστικοποιηθεί και δεν είναι επιτρεπτή η επανεξέτασή τους. Δοθέντος δε ότι εν προκειμένω η οριστικοποίηση των συνταξιοδοτικών δεδομένων και η εκ του λόγου αυτού απαγόρευση επανάκρισής τους δεν επέρχεται εκ της παρόδου μίας ιδιαίτερα σύντομης προθεσμίας για την άσκηση της έφεσης - καθώς ακόμη και μετά τη σύντμησή της, η προθεσμία αυτή ανερχόταν δικονομικώς σε έξι μήνες και ημερολογιακώς, λόγω της μεσολάβησης των δικαστικών διακοπών, σε 257 ημέρες και είχε, ως εκ τούτου, εύλογη και επαρκή διάρκεια ώστε να μην παρεμποδίζεται η πρόσβαση του προσφεύγοντος στο Δικαστήριο - το πρώτο παραπεφθέν στην Ολομέλεια προδικαστικό ερώτημα αφορά σε όμοιο κατά τα ουσιώδη στοιχεία του ζήτημα με εκείνο που επιλύθηκε με την 2018/2020 απόφασή της, και η εκ νέου παραπομπή του παρίσταται αλυσιτελής (πρβ. ΕλΣυν Ολ. 1975/2021 σκ. 48).

18. Η αρχή της ασφάλειας δικαίου η οποία απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου, ιδίως δε από τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 5 παρ. 1 του Συντάγματος (πρβ. ΕλΣυν Ολ. 1380/2021 σκ. 4, ΣτΕ 1596/2019 σκ. 6), και ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης, αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, στη συνεπή και χωρίς αιφνίδιες μεταβολές εξέλιξη του δικαίου, συνεπάγεται δε τη σαφήνεια των κανόνων και τη σταθερότητα των εννόμων καταστάσεων.

19. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 20 παρ. 1, 94, 95 και 98 του Συντάγματος συνάγεται η γενικότερη υποχρέωση του νομοθέτη να εξασφαλίζει τη δυνατότητα πλήρους και αποτελεσματικής έννομης προστασίας έναντι των εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών, υποχρέωση που απορρέει και από τις διατάξεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Ε.Σ.Δ.Α. επί υποθέσεων αστικής, κατά την έννοια της Σύμβασης, φύσης, (πρβ. απόφ. ΕΔΔΑ της 12.4.2006 «Martinie κατά Γαλλίας», σκ. 26 και 30). Ο κοινός νομοθέτης δύναται να θεσπίζει δικονομικές προϋποθέσεις για το έγκυρο της αιτήσεως δικαστικής προστασίας και την προσφυγή στα δικαστήρια, αλλά για να είναι συνταγματικώς ανεκτά τα θεσπιζόμενα αυτά μέτρα πρέπει να συνάπτονται προς τη λειτουργία των δικαστηρίων και την απονομή από αυτά δικαιοσύνης και να μην υπερβαίνουν τα όρια πέρα από τα οποία ισοδυναμούν με κατάλυση του δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας (βλ. ΕλΣυν Ολ. 1668/2021 σκ. 10).

20. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος η Ολομέλεια, σε συνέχεια όσων κρίθηκαν με την 2018/2020 απόφασή της (βλ. σκ. 5, 6, 7 και 8), παρατηρεί ότι υπό το καθεστώς ισχύος της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. ο δικαιούχος είχε δικονομικά δύο οδούς προκειμένου να φέρει ενώπιον του Δικαστηρίου τη συνταξιοδοτική του υπόθεση σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτου του τριμήνου από την άσκηση ένστασης κατά της πράξης κανονισμού σύνταξης. Συγκεκριμένα, ηδύνατο είτε να ασκήσει έφεση κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της ένστασής του είτε να αναμένει την έκδοση ρητής πράξης από την Επιτροπή από την οποία εκκινούσε νέα αυτοτελής προθεσμία έφεσης.

21. Η, μετά την άπρακτη πάροδο τριμήνου, κατά πλάσμα δικαίου τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη ένστασης που ασκήθηκε ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. απηχεί γενική αρχή του δικαίου που κατοχυρώνεται και νομοθετικά [βλ. σκ. 7 και ήδη το άρθρο 111 παρ. 2, 4, 5 και 6 του ν. 4700/2020] η οποία εξυπηρετεί τον σκοπό της προφύλαξης του δικαιούχου από τον κίνδυνο αδυναμίας να αιτηθεί λυσιτελώς και επικαίρως δικαστικής προστασίας εξαιτίας της, ενδεχόμενης, επί μακρόν αδράνειας της συνταξιοδοτικής διοίκησης να αποφανθεί επί υποβληθέντος αιτήματος για την ικανοποίηση ουσιαστικού δικαιώματός του. Η δικαστική προσβολή της σιωπηρής απόρριψης της ένστασης με έφεση ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου οδηγεί σε αποτέλεσμα που εξασφαλίζει πλήρη δικαστική προστασία καθώς και στη διαμόρφωση εννόμων σχέσεων και καταστάσεων σε συμφωνία με την αρχή της ασφάλειας δικαίου. Ειδικότερα, η τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη εξομοιώνεται με ρητή απορριπτική της ένστασης πράξη, το δε χρονικό σημείο έναρξης της προθεσμίας άσκησης έφεσης κατ' αυτής είναι απολύτως προβλέψιμο και εξαρτώμενο όχι από τυχαία γεγονότα, αλλά από ενέργειες του ιδίου του δικαιούχου, καθότι προσδιορίζεται με βάση τον υπολογισμό της παρόδου τριμήνου από την υποβολή της ένστασης ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ.. Σύμφωνα, μάλιστα, με το, αναλογικώς εφαρμοζόμενο, άρθρο 63 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, ο ανωτέρω υπολογισμός δεν είναι αναγκαίος

καθότι η έφεση δύναται να ασκηθεί παραδεκτώς και πριν από τη συντέλεση της παράλειψης εφόσον, πάντως, η συντέλεση αυτή έχει επέλθει κατά την πρώτη συζήτηση, ενώ, σε περίπτωση που εντωμεταξύ έχει εκδοθεί, μέχρι τη συζήτηση, ρητή απορριπτική πράξη από την Επιτροπή, αυτή λογίζεται ως συμπροσβαλλόμενη και μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη πράξη. Τέλος, σε περίπτωση που έχει ασκηθεί έφεση κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης ένστασης, αργότερο χρονικό σημείο έκδοσης ρητής πράξης από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ. είναι η συζήτηση της υπόθεσης (πρβ. ΣτΕ 1382/2006 σκ. 3 και 4) έτσι ώστε να κατοχυρώνεται η ασφάλεια δικαίου από τον κίνδυνο αντίθετης ρύθμισης της αυτής κατάστασης αφενός από την εκδοθησόμενη δικαστική απόφαση αφετέρου από την ενδεχόμενη, εκ των υστέρων της συζήτησης, έκδοση ρητής πράξης από την Επιτροπή.

22. Συναφώς, η Ολομέλεια επισημαίνει ότι, αν τελικά το νομικό πλαίσιο της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης ένστασης θα λειτουργήσει υπέρ ή κατά του δικαιούχου δικαστικής προστασίας, εξαρτάται από τις ενέργειες και την εν γένει επιμέλεια του ίδιου ως προς την έκβαση της υπόθεσής του. Ειδικότερα, συναρτάται με την έγκαιρη άσκηση ένστασης και περαιτέρω, σε περίπτωση σιωπηρής απόρριψής της, την εμπρόθεσμη προσβολή αυτής με έφεση, ήτοι με ενέργειες που δεν αντιστοιχούν σε έτερα, τυχαία ή μη, γεγονότα, εκτός του πεδίου δράσης και επιρροής του δικαιούχου. Τουναντίον, τέτοιο γεγονός συνιστά η κατ' ευχέρεια της συνταξιοδοτικής διοίκησης έκδοση της ρητής απόφασης, η οποία μπορεί να ανάγεται σε πολύ μεταγενέστερο χρόνο με αποτέλεσμα να δύναται να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις για την ικανοποίηση του δικαιώματος του ενδιαφερομένου που αποφασίζει να αναμένει τη μελλοντική, και εν τέλει αβέβαιη, έκδοσή της (πρβ. ΕλΣυν Ολ. 423/2018 σκ. 12 και 13).

23. Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του προαναφερθέντος άρθρου 2 παρ. 1α του ν. 4151/2013 (βλ. σκ. 6), η Ε.Ε.Π.Κ.Σ. καταργήθηκε από τον νομοθέτη, μεταξύ άλλων, για τον λόγο ότι διαπιστώθηκε διαχρονικά η υπερβολική καθυστέρησή της να αποφαινεται εντός εύλογου χρόνου επί ασκηθεισών ενώπιόν της ενστάσεων, με αποτέλεσμα να καθίσταται συνολικά βραδυκίνητη η οριστική διευθέτηση των συνταξιοδοτικών υποθέσεων των δικαιούχων, λαμβανομένου μάλιστα υπόψη ότι, ως επί το πλείστον, οι αποφάσεις της ήταν απορριπτικές με αποτέλεσμα να ασκούνται κατ' αυτών εφέσεις ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Όπως δε προκύπτει από την αιτιολογική έκθεση του νόμου ο μέσος όρος απόφασης της Επιτροπής ήταν δύο (2) έτη.

24. Περαιτέρω, η Ολομέλεια διαπιστώνει ότι ο νομοθέτης εξάρτησε τη θέση σε ισχύ του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, ο οποίος δημοσιεύθηκε στις 22.8.2011 και μείωσε την προθεσμία της έφεσης από ετήσια σε εξάμηνη, από την έκδοση υπουργικής απόφασης που θα όριζε το ακριβές χρονικό σημείο μεταβολής της δικονομικής προθεσμίας, η δε κατ' εξουσιοδότησή του εκδοθείσα 38101/0092/22.3.2012 (Β' 1106/10-04-2012) υπουργική απόφαση που επακολούθησε προέβλεπε την ενεργοποίηση της νέας συντημηθείσας προθεσμίας

από τον χρόνο της δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ) η οποία έλαβε χώρα στις 10.4.2012 (βλ. σκ. 9). Επομένως, μεταξύ της δημοσίευσης του ν. 4002/2011 και της θέσης σε ισχύ της διάταξης του άρθρου 6 του ιδίου νόμου μεσολάβησε επαρκές μεταβατικό διάστημα οκτώ (8) περίπου μηνών κατά τη διάρκεια του οποίου ένας επιμελής διοικούμενος όφειλε να αναμένει την επικείμενη μεταβολή της προθεσμίας της έφεσης.

25. Με βάση όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις και λαμβανομένης υπόψη της ανάγκης να διασφαλιστεί η ασφάλεια δικαίου μέσω της ενότητας της νομολογίας του Δικαστηρίου, η Ολομέλεια καταλήγει ότι η μείωση της διάρκειας της προθεσμίας άσκησης έφεσης δεν δικαιολογεί την διαφοροποίηση από όσα έχουν ήδη νομολογηθεί με την 2018/2020 απόφασή της η οποία απηχεί παγιωμένη νομολογία αναφορικά με το νομικό ζήτημα της οριστικοποίησης των συνταξιοδοτικών δεδομένων (βλ. ΕλΣυν Ολ. 977/2016 σκ. 5, 561/2017 σκ. 5 και 10). Ειδικότερα, κρίνει ότι η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 για την άσκηση της έφεσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι εύλογης διάρκειας και δεν δημιουργεί δυσανάλογο περιορισμό πρόσβασης σε δικαστήριο στις περιπτώσεις που τα συνταξιοδοτικά δεδομένα έχουν καταστεί οριστικά α) πριν από τη δημοσίευση του ν. 4151/2013 (29.4.2013) και β) μετά τις 10.4.2012, οπότε και ίσχυε η εξάμηνη προθεσμία έφεσης του άρθρου 6 του ν. 4002/2011. Κατά συνέπεια οι περιπτώσεις αυτές δεν καταλαμβάνονται από τις ρυθμίσεις της παρ. 5α του άρθρου 2 του ως άνω ν. 4151/2013, καθόσον δεν ήταν εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος τους. Άλλωστε, η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 6 του ν. 4002/2011 για την άσκηση της έφεσης είναι τριπλάσια της μετέπειτα και καθολικώς πλέον ισχύουσας προθεσμίας των εξήντα (60) ημερών για τις διαφορές που εισάγονται, με το ένδικο βοήθημα της έφεσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου [βλ. άρθρο 68 του ν. 4055/2012 (Α' 51) και ήδη το άρθρο 113 παρ. 1 ν. 4700/2020], σε εναρμόνιση με τον γενικό κανόνα της εξηκονθήμερης προθεσμίας που προβλέπεται στο διοικητικό δικονομικό δίκαιο για την άσκηση ενδίκων βοηθημάτων κατά εκτελεστών πράξεων των διοικητικών αρχών. Και τούτο, διότι ο δικαιούχος, του οποίου τα έννομα συμφέροντα διακυβεύονται και ο οποίος πρωτίστως πρέπει να επιδεικνύει εύλογο ενδιαφέρον για την προστασία τους, επέλεξε να μην αιτηθεί επικαίρως πλήρους δικαστικής προστασίας εντός χρονικού διαστήματος έξι μηνών που εκκινεί από χρονικό σημείο προβλέψιμο και εξαρτώμενο από ίδιες ενέργειές του, ήτοι από την επομένη της συμπλήρωσης τριών μηνών από την υποβολή ένστασης ενώπιον της Επιτροπής χωρίς αυτή να αποφανθεί επ' αυτής. Εξάλλου, η σύντμηση της προθεσμίας της έφεσης από έτος σε έξι μήνες δεν έλαβε χώρα αιφνιδιαστικά, καθότι μεσολάβησε ένα επαρκές μεταβατικό χρονικό διάστημα οκτώ (8) περίπου μηνών κατά το οποίο οι επιμελείς διοικούμενοι όφειλαν να είχαν ενημερωθεί σχετικά, λαμβανομένης μάλιστα υπόψη και της μακράς διάρκειας της προθεσμίας των έξι μηνών που είχαν στη διάθεσή τους προκειμένου να ασκήσουν έφεση. Οίκοθεν νοείται ότι ζήτημα παραβίασης

της αρχής της ασφάλειας δικαίου και της προστατευόμενης εμπιστοσύνης δεν ανακύπτει, πολλώ δε μάλλον, σε περιπτώσεις στις οποίες κατά τον χρόνο συντέλεσης της τεκμαιρόμενης σιωπηράς απόρριψης της ένστασης ίσχυε ήδη για ικανό χρονικό διάστημα η νέα δικονομική προθεσμία για την άσκηση έφεσης (εν προκειμένω η συντέλεση της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης έλαβε χώρα στις 2.7.2012 και η εξάμηνη προθεσμία έφεσης ήταν σε ισχύ από 10.4.2012). Εξάλλου, η κοινοποίηση του ... εγγράφου της αρμόδιας Διεύθυνσης του Γ.Λ.Κ. δεν είναι ικανή να δημιουργήσει εμπιστοσύνη άξια προστασίας στο μέτρο που κατά το συγκεκριμένο χρονικό σημείο είχε παρέλθει άπρακτη η προθεσμία για την άσκηση έφεσης κατά της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης ενστάσεως ενώπιον της Ε.Ε.Π.Κ.Σ..

26. Μειοψήφησαν ο Αντιπρόεδρος Κωνσταντίνος Κωστόπουλος και οι Σύμβουλοι Θεολογία Γναρδέλλη, Βασιλική Σοφianού και Αγγελική Πανουτσακοπούλου, οι οποίοι διατύπωσαν την ακόλουθη γνώμη. **26.1.** Οι τιθέμενοι δικονομικοί κανόνες, μεταξύ των οποίων και οι όροι του παραδεκτού των ενδίκων βοηθημάτων και ειδικότερα σε σχέση με τον υπολογισμό της προθεσμίας ως προϋπόθεσης του παραδεκτού, πρέπει να είναι προσβάσιμοι, σαφείς και προβλέψιμοι (βλ. ΑΕΔ 2/2023, ΕΔΔΑ αποφ. της 16.12.1992, de Geouffre de la Pradelle κατά Γαλλίας, παρ. 33-35, της 26.5.2011, Legrand κατά Γαλλίας, παρ. 34), να διασφαλίζουν την αποτελεσματική δικαστική προστασία κατ' άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος και 6 της ΕΣΔΑ, καθώς και, μεταξύ άλλων, τις αρχές της υπεροχής και της αποτελεσματικής προστασίας των περιουσιακών δικαιωμάτων, κατ' άρθρα 17 παρ. 1 του Συντάγματος και 1 του Πρώτου Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, να συνάπτονται με τη λειτουργία των δικαστηρίων και να μην υπερβαίνουν τα όρια εκείνα, πέραν των οποίων επάγονται την άμεση ή έμμεση κατάλυση των ατομικών αυτών δικαιωμάτων, στερώντας από τον διάδικο τη δυνατότητα χρήσης ενός διαθέσιμου ενδίκου μέσου (πρβλ. ΑΕΔ 27/2004, ΕλΣυν Ολ. 541, 301/2023, 1883/2022, 1975, 335/2021, 1266/2019, 4328/2013, αποφ. ΕΔΔΑ της 28.5.2009 Τσέλικα - Σκούρτη κατά Ελλάδας, της 12.1.2006 Φίλιππος Γρυπαίος κατά Ελλάδας, της 18.6.2001 «Kreuz κατά Πολωνίας», της 15.2.2000 «Garcia Manibardo κατά Ισπανίας»). Ενόψει δε των εγγυήσεων της δίκαιης δίκης και της από αυτήν απορρέουσας αρχής της ορθής απονομής της δικαιοσύνης, ο τρόπος ερμηνείας και εφαρμογής των οικείων διαδικαστικών και δικονομικών διατάξεων από τα δικαστήρια, κατά τη διαχρονική διαμόρφωση της νομολογίας τους, πρέπει να υπηρετεί τις ανωτέρω υπέρτερης τυπικής ισχύος διατάξεις και αρχές. **26.2.** Σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στην προηγούμενη σκέψη, ορθώς το Τμήμα έκρινε ότι η 2018/2020 απόφαση της Ολομέλειας του Δικαστηρίου τούτου δεν καταλαμβάνει περιπτώσεις άσκησης ενδίκων βοηθημάτων, όπως του εκκαλούντος, υπό την ισχύ των διατάξεων του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, όπου η προθεσμία της άσκησης του ενδίκου βοηθήματος της έφεσης ήταν έξι μηνών από τη συντέλεση της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης

της ένστασης από την Ε.Ε.Π.Κ.Σ., άλλως, λαμβανομένης υπόψη της βαρύτητας της κύρωσης (μη εξέταση της υπόθεσης στην ουσία), της ιδιαιτερότητας της διαδικασίας ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (ένας βαθμός ουσιαστικής κρίσης με δυνατότητα άσκησης μόνο του ενδίκου μέσου της αναίρεσης) και της φύσης της κρινόμενης υπόθεσης, επέρχεται περιορισμός στο δικαίωμα του εκκαλούντος για πρόσβαση σε δικαστήριο δυσανάλογος σε σχέση με τον επιδιωκόμενο με τις εν λόγω διατάξεις σκοπό, συνεκτιμώντας όσα αναφέρονται αμέσως παρακάτω (σκέψεις 26.3 έως 26.11). **26.3.** Με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, η μέχρι τότε διαχρονικά ισχύουσα ετήσια προθεσμία προσβολής των πράξεων ή αποφάσεων των οργάνων του ΓΛΚ [βλ. σχετ. άρθρο 66 των π.δ. 1041/1979 (Α' 292), π.δ. 166/2000 (Α' 153) και π.δ. 169/2007 (Α' 210)] - αρχομένης μετά πάροδο εξήντα ημερών από την ημερομηνία του εγγράφου κοινοποίησής της (ήτοι σύνολο 14 μηνών από την ημερομηνία του εγγράφου αυτού, σε περίπτωση δε μη ύπαρξης σχετικού εγγράφου κοινοποίησης, η έφεση θεωρείτο ότι είχε ασκηθεί εμπροθέσμως, έστω και αν είχε παρέλθει διάστημα πέραν των δεκατεσσάρων μηνών από την ημερομηνία που έφερε η εκκαλούμενη πράξη ή απόφαση, βλ. ΕλΣυν Ολ. 367/2005), ή μετά πάροδο τριμήνου από την τεκμαιρόμενη σιωπηρή απόρριψη (ήτοι σύνολο 15 μηνών από την υποβολή της αίτησης ή της ένστασης) - συντμήθηκε δραστικά κατά το ήμισυ. Ειδικότερα, στην προκειμένη περίπτωση, οκτώ μόλις ημέρες μετά την άσκηση της ως άνω ένστασης και δη στις 10.4.2012, τέθηκαν σε ισχύ οι ανωτέρω διατάξεις του ν. 4002/2011, η αλλαγή δε αυτή του νομικού καθεστώτος επί το αυστηρότερο διαφοροποιεί ουσιωδώς την ένδικη έφεση από το νομικό και το πραγματικό της ανωτέρω απόφασης της Ολομέλειας. **26.4.** Σύμφωνα με την οικεία αιτιολογική έκθεση του ν. 4151/2013, η Ε.Ε.Π.Κ.Σ. λόγω φόρτου εργασίας καθυστέρουσε κατά μέσο όρο δύο έτη να αποφανθεί επί των ασκηθεισών ενώπιόν της ενστάσεων [σε προγενέστερο χρόνο βλ. σχετ. ΔΙΣΚΠΟ-Φ17/14-26420/10.6.1991 κοινή απόφαση των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Οικονομικών (Β' 510), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 5 παρ. 4 του ν. 1943/1991, με την οποία ορίστηκε «λόγω του μεγάλου αριθμού των υποθέσεων, της συγκέντρωσης και αξιολόγησης τεράστιου όγκου αρχειακού, ανακριτικού υλικού, καταθέσεων μαρτύρων, πορισμάτων, γνωματεύσεων Υγ/κών Επιτροπών κ.λ.π.», ειδική προθεσμία ενός (1) έτους και έξι (6) μηνών για τη διεκπεραίωση υποθέσεων αρμοδιότητας Γ.Λ.Κ. σχετικά με αναπροσαρμογή και επανεξέταση συντάξεων και με τη 2/67911/0004/3.12.2004 κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 1854), που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση των άρθρων 5 του ν. 1943/1991 και 4 του ν. 2690/1999, όπως ίσχυε, ειδική προθεσμία ενός (1) έτους και τριών (3) μηνών επί υποθέσεων αναπροσαρμογής και επανεξέτασης συντάξεων και ενός (1) έτους επί εξέτασης αιτήσεων σε περιπτώσεις αλλαγής νομοθεσίας ή νομολογίας], με αποτέλεσμα οι συνταξιούχοι να αναμένουν τη σχετική απόφαση αυτής, χωρίς να τίθεται θέμα

διακινδύνευσης ως προς το εμπρόθεσμο προσφυγής τους στο Δικαστήριο, για τον λόγο ότι η ως άνω Επιτροπή, έστω και καθυστερημένα, εν τέλει αποφαινόταν.

26.5. Η νομολογιακή κατασκευή της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης αίτησης ή ένστασης, μετά πάροδο άπρακτης της προθεσμίας τριών μηνών από την υποβολή της αίτησης ή της ένστασης, που μετέπειτα αποτυπώθηκε στον νόμο (βλ. άρθρο 63 του ΚΔΔ), και η οποία έγινε προς όφελος των διοικουμένων προκειμένου αυτοί να έχουν τη δυνατότητα έγκαιρης προσφυγής τους στα δικαστήρια, εφόσον η διοίκηση καθυστέρουσε να αποφανθεί, δεν μπορεί στην περίπτωση της αιφνίδιας κατάργησης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. με τον ν. 4151/2013 να λειτουργεί σε βάρος τους.

26.6. Όπως συνάγεται από τη γραμματική, τελολογική και συστηματική ερμηνεία των επίμαχων διατάξεων του ν. 4151/2013, σύμφωνα και με την οικεία αιτιολογική έκθεση, δεν ήταν στη βούληση του νομοθέτη να καταστούν όλες οι εκκρεμείς ενστάσεις, για τις οποίες είχε συμπληρωθεί το τρίμηνο και η προθεσμία προσβολής τους με έφεση, εκπρόθεσμες, αλλά να δοθεί η δυνατότητα στους διοικουμένους, μετά την κατάργηση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. σε συνδυασμό και με το εύλογο ενδιαφέρον τους, να προσφύγουν στη δικαιοσύνη. Άλλως, δεν θα συνέτρεχε δικαιολογητικός λόγος θέσπισης της σχετικής ρύθμισης, αφού το σύνολο των ενστάσεων που απορρίφθηκαν σιωπηρά και είχε παρέλθει η προθεσμία προσβολής τους, θα κρίνονταν ούτως ή άλλως εκπρόθεσμες, ενώ εμπρόθεσμες θα κρίνονταν μόνο οι ασκηθείσες ενστάσεις για τις οποίες υπήρχε ούτως ή άλλως προθεσμία προσβολής τους, η οποία σημειωτέον, κατά τον χρόνο δημοσίευσης του ν. 4151/2013, ήταν ήδη εξηκονθήμερη.

26.7. Συναφώς και για τον λόγο αυτό, με τη διάταξη της παραγράφου 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013, θεσπίστηκε ειδική και κατ' εξαίρεση προθεσμία ενός (1) έτους για την προσβολή της σιωπηρής απόρριψης της ένστασης από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο της Υπηρεσίας Συντάξεων του ΓΛΚ, με το οποίο ενημερώνεται σχετικά ο ενιστάμενος, καίτοι η ετήσια προθεσμία είχε καταργηθεί από 10.4.2012 με τις διατάξεις του άρθρου 6 του ν. 4002/2011. Στην προκειμένη περίπτωση, το ΓΛΚ, με το ... έγγραφό του, επέστρεψε την ασκηθείσα ένσταση στον εκκαλούντα, ενημερώνοντάς τον, κατ' εφαρμογή της ανωτέρω διάταξης, ότι μετά την κατάργηση της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. δικαιούται να προσφύγει ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εντός ενός έτους από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο κοινοποίησης, καίτοι, ενόψει του χρόνου συντέλεσης της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της ένστασής του, ίσχυε ήδη η εξάμηνη προθεσμία του άρθρου 6 του ν. 4002/2011.

26.8. Το εμπρόθεσμο ή μη της ασκηθείσας κατά της απόφασης της Ε.Ε.Π.Κ.Σ. έφεσης, συναρτάται με το τυχαίο γεγονός - το οποίο βρίσκεται έξω από τη σφαίρα επιρροής του διοικουμένου - εάν η ως άνω Επιτροπή εξέδωσε ρητή απόφαση, έστω και μετά πάροδο μακρού χρόνου από την υποβολή της ένστασης ή η ένσταση αυτή τεκμαίρεται ότι απορρίφθηκε σιωπηρώς μετά πάροδο άπρακτου τριμήνου από την υποβολή της και η προθεσμία προσβολής της παρήλθε πριν τη δημοσίευση του ν. 4151/2013.

26.9. Περαιτέρω, όσον αφορά ειδικότερα στην κρινόμενη υπόθεση, το

εύλογο ενδιαφέρον του εκκαλούντος, ο οποίος σε ιδιαίτερα σύντομο χρονικό διάστημα από τη λήψη του ως άνω πληροφοριακού εγγράφου περί κατάργησης της Επιτροπής, το οποίο φέρει ημερομηνία 10.7.2013, κατέθεσε την ένδικη έφεση (31.7.2013), συνιστά πραγματικό το οποίο επίσης διαφοροποιείται σε σχέση με την προαναφερθείσα απόφαση της Ολομέλειας. **26.10.** Το γεγονός ότι από τον χρόνο συντέλεσης της τεκμαιρόμενης σιωπηρής απόρριψης της ένστασής του (2.7.2012) έως την άσκηση της ένδικης έφεσης (31.7.2013), μη συνυπολογιζομένου κατά νόμο του διαστήματος των δικαστικών διακοπών, δεν είχε παρέλθει ένα έτος. Και τέλος, **26.11.** Το διακύβευμα της κρινόμενης υπόθεσης, ήτοι ότι αυτή αφορά σε προστατευόμενο δικαίωμα αστικής φύσης κατά την έννοια της ΕΣΔΑ και ειδικότερα στη λήψη όχι πλήρους αλλά μειωμένης κατά πολύ σύνταξης και για μεγάλο χρονικό διάστημα.

27. Κατά την ειδικότερη συγκλίνουσα στη μειοψηφία άποψη της Συμβούλου Βασιλικής Πέππα, με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ. 5 α' του ν. 4151/2013 ο νομοθέτης ρύθμισε τρία ζητήματα: α) την τύχη των ενστάσεων των διοικουμένων, που κατά την ημερομηνία δημοσίευσης του νόμου εκκρεμούσαν ενώπιον της καταργηθείσας ΕΕΠΚΣ, β) τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να υποβληθούν οι υποθέσεις αυτές στην κρίση του Ελεγκτικού Συνεδρίου και γ) την τύχη των αντίστοιχων ενστάσεων των αρμόδιων Διευθύνσεων Ελέγχου και Εντολής Πληρωμής Συντάξεων που εκκρεμούσαν ενώπιον της ίδιας Επιτροπής. Πρόκειται για νομοθετική ρύθμιση συμβατή με συνταγματικής και υπερνομοθετικής ισχύος αρχές, με την οποία ο νομοθέτης, αφενός αναγνωρίζει ότι η λειτουργία της ανωτέρω Επιτροπής δεν παρείχε ουσιαστικό όφελος στον ενδιαφερόμενο, και αφετέρου επιδιώκει, όπως τούτο αποτυπώνεται και στην οικεία αιτιολογική έκθεση, να διευκολυνθεί η άμεση προσφυγή των διοικουμένων στο Ελεγκτικό Συνέδριο, ώστε να λάβουν τελική κρίση επί του αιτήματός τους σε βραχύτερο χρονικό διάστημα και τούτο ανεξάρτητα από την τυχόν εν τω μεταξύ «οριστικοποίηση» συνταξιοδοτικών δεδομένων. Κατά τη γνώμη της ανωτέρω Συμβούλου, ο όρος «εκκρεμής ένσταση» στις εν λόγω διατάξεις, ερμηνευόμενος σύμφωνα με το άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος, δεν δύναται να λάβει άλλη έννοια πλην αυτής που κατά τη ρητή βούληση του νομοθέτη αποτυπώνεται, δηλαδή της ένστασης για την οποία δεν έκρινε ρητώς η ΕΕΠΚΣ. Αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή αποδυναμώνει δραστικά τη δικαστική προστασία του συνταξιοδοτικού δικαιώματος όσων είχαν ασκήσει εμπροθέσμως ενστάσεις ενώπιον της ΕΕΠΚΣ και, εξαιτίας της ολιγορίας της διοίκησης, ανέμεναν την έκδοση πράξης επί κατά μέσο όρο δύο έτη (βλ. σελ. 4 αιτιολογικής). Παράλληλα, οδηγεί και στο παράδοξο, αφενός να οριστικοποιούνται συνταξιοδοτικά δεδομένα χωρίς τούτο να προβλέπεται στο άρθρο 66 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα (το οποίο, κατά το γράμμα του, αξιώνει για την οριστικοποίηση ρητή και όχι σιωπηρή πράξη της συνταξιοδοτικής διοίκησης, καθώς και την παρέλευση της προθεσμίας προσβολής της ή τη σχετική έκδοση της απόφασης του Δικαστηρίου) και

αφετέρου, όπως ορθώς αναφέρεται στη σκέψη 26.5 της μειοψηφίας, να βαίνει τελικώς εις βάρος του διοικουμένου η (χάριν της προάσπισης των δικαιωμάτων του) νομολογιακώς διαπλασθείσα ευχέρεια (όχι υποχρέωση) να προσφύγει παραδεκτώς ενώπιον του Δικαστηρίου χωρίς να αναμένει την καθυστερημένη κρίση της Διοίκησης για την υπόθεσή του (πρβλ. ΕλΣυν Ολ. 423/2018), κρίση που, όταν τελικώς αποτυπωθεί εγγράφως, προσβάλλεται και αυτοτελώς.

28. Αναφορικά με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα η Ολομέλεια παρατηρεί ότι απώτατο όριο της εξουσίας της, επιλαμβανομένης προδικαστικού ερωτήματος που της έχει απευθύνει σύμφωνα με το άρθρο 162 του ν. 4700/2020 (βλ. σκ. 13) Τμήμα του Δικαστηρίου, συνιστά, σε κάθε περίπτωση, το πραγματικό της υποθέσεως από την εκδίκαση της οποίας ανέκυψε το ερώτημα. Προδικαστικό ερώτημα που δεν παρίσταται λυσιτελές για την επίλυση της συγκεκριμένης κάθε φορά διαφοράς δεν μπορεί να εξετασθεί (πρβ. ΕλΣυν 1975/2020 σκ. 80, ΣτΕ 761/2014, 177/2015 κ.ά.).

29. Δεδομένων των παραδοχών που έγιναν δεκτές ως προς το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, η Ολομέλεια διαπιστώνει ότι η διάταξη της παρ.5^α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 δεν καταλαμβάνει την υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμπαντος Τμήματος, καθόσον τα συνταξιοδοτικά δεδομένα αυτής έχουν καταστεί οριστικά α) πριν από τη δημοσίευση του νόμου αυτού και β) μετά τις 10.4.2012, οπότε και ίσχυε η εξάμηνη προθεσμία έφεσης του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, η οποία είναι εύλογης διάρκειας και δεν δημιουργεί δυσανάλογο περιορισμό πρόσβασης σε δικαστήριο. Ως εκ τούτου, παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέταση του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος.

Για τους λόγους αυτούς

Εξετάζει τα παραπεμφθέντα από το Τμήμα ενώπιον της Ολομέλειας του Δικαστηρίου προδικαστικά ερωτήματα.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος η Ολομέλεια κρίνει ότι η διάταξη της παρ. 5α του άρθρου 2 του ν. 4151/2013 δεν καταλαμβάνει τις περιπτώσεις κατά τις οποίες τα συνταξιοδοτικά δεδομένα έχουν καταστεί οριστικά α) πριν από τη δημοσίευση του νόμου αυτού (29.4.2013) και β) μετά τις 10.4.2012, οπότε και ίσχυε η εξάμηνη προθεσμία έφεσης του άρθρου 6 του ν. 4002/2011, η οποία είναι εύλογης διάρκειας και δεν δημιουργεί δυσανάλογο περιορισμό πρόσβασης σε δικαστήριο.

Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος η Ολομέλεια αποφαινεται ότι παρέλκει ως αλυσιτελής η εξέτασή του, ενόψει της κρίσης που εξηνέχθη επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος.

Αναπέμπει, κατά τα λοιπά, την έφεση στο πρώην ΙΙ Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε σε τηλεδιάσκεψη στις 25 Ιανουαρίου 2023, κατ' εφαρμογή του άρθρου 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020.

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ
ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΥΛΩΝΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΛΕΝΗ ΑΥΓΟΥΣΤΟΓΛΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση, στις 21 Νοεμβρίου 2023
(βλ. πρακτικό δημοσίευσης με όμοια ημερομηνία).

Η ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΥΣΑ ΑΝΠΡΟΕΔΡΟΣ ΣΩΤΗΡΙΑ ΝΤΟΥΝΗ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΣΑΒΒΙΔΗΣ